

Tárgyak, eszközök használata a különböző kultúrákban

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

11. évfolyam

Programcsomag:
Toleranciára nevelés

A modul szerzői: Dobrovitzky Katalin – Tomory Ibolya

Címlapkép: szkc211_04_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	16-17 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A tanulók figyelmének felhívása egyes tárgyak jelentésének, funkciójának kulturális kontextustól függő változására és arra, hogy nézőpont kérdése, mit tartunk babonaságnak, és minek miért tulajdonítunk mágikus erőt. Az ismeretlen, nálunk nem használt dolgokról és hozzájuk fűződő szokásokról, cselekedetéről szintén csak képzeletünk vezethetnek, amelyek gyakran tévesek lehetnek.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás: közösség, hagyomány; kapcsolatok: együttműködés, tolerancia; életmód: életérzés, művészetek, világkép: hiedelem Tartalom: Különböző tárgyak, eszközök és funkciójuk bemutatása. A babonaság, hiedelem és a magunk szerencséhezó tárgyai, kabalái. Ami az egyiknek az a másiknak nem, illetve ami itt nem tölt be semmilyen funkciót, az máshol igen, vagy funkciót vált más kulturális közegben.
Megelőző tapasztalat	Környezetünk és tárgyaink, közös és személyes tárgyak
Ajánlott továbbhaladási irány	Különböző népek, országok tárgyi kultúrája, vallási jelentőségű tárgyak
A kompetenciafejlesztés fókuszai	A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információk rendszerezése, kreativitás, nyitottság, rugalmasság Társas kompetenciák: együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember-és társadalom, Ember és környezte Tantárgyakhoz: társadalomismeret, földrajz, osztályfőnöki óra Modulokhoz: Falvak, kultúrák (szkc212_01-02); Mit jelent a műveltség nekünk és másoknak? A művelődés-tanulás színterei a bozótiskolától az egyetemig (szkc212_04); Divat vagy kulturális szimbólum? Testdíszítés, ékszerek használata kulturális tükrökben (szkc212_08), A vudu (szka212_25)
Támogató rendszer	Mirella Ferrera: <i>A világ népei</i> . Gabo Kiadó. Budapest, 2003 Service-Sahlins-Wolf: <i>Vadászok, törzsek, parasztok</i> (1973) J. Peoples – Bailey: <i>Humanity</i> . West Publishing Company, 1991

Módszertani ajánlás

A személyes érintettség lehetősége miatt a téma felkeltheti a tanulók érdeklődését: a fiatalokat általában érdekli a saját magukhoz, öltözködésükhöz kapcsolódó tárgyak, gondolatok megbeszélése. Ugyanakkor ez a téma a modul legkényesebb pontja is, mert nem mindenki beszél szívesen nyíltan szerencsehozó tárgyairól, ehhez társított képzetekről. Általános síkra terelve viszont jól megközelíthető a téma.

A pedagógus szerepe nagyon fontos, mert feladata elősegíteni a tárgyakhoz való sokféle kötődés megértését, illetve azt, hogy a tárgyi világ az ember természeti, szociális, kulturális környezetét képezi, amelynek a hétköznapi és szakrális tárgyak egyaránt részei.

A modul sikeres megvalósításához kérjük meg a tanulókat, hogy a foglalkozást megelőzően gondolják át, mely tárgyak kedvesek, fontosak a számukra, milyen szerencsehozó tárgyaik vannak, amiket másoknak is szívesen megmutatnának. Amennyiben nincs ilyen, vagy nem szívesen hajtják végre ezt a feladatot, ne erőltessük; ez esetben bármilyen tárgy megfelelő, amit a tanuló választ.

Eszközök: az I/a **A** és **B** feladathoz a tanár előre készülhet tárgyakkal, amelyekről úgy gondolja, nehéz lesz más funkciót kitalálni nekik. Az osztályból is kereshet eszközöket. Csak néhány darabra van szükség, mert nem érdemes a játékot túl sokáig húzni, hogy ne váljon unalmassá.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Nem cél a tárgyakhoz kapcsolódó személyes viszonyulás, sem egyes kultúrák meg- vagy elítélése. A hangsúlyt inkább arra érdemes helyezni, hogy sokféle szempontból lehet ugyanazt megközelíteni, sokféle jelentést, funkciót tulajdoníthatunk ugyanakkor a tárgynak, szokásnak attól is függően, hogy mennyire ismerjük, milyen információink vannak róla, milyennek találjuk külsőleg, stb. Tartsák szem előtt, hogy a tárgyak szépsége, praktikussága, használhatósága mellett a használók számára kultúrájukat is magukban hordozzák.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

- P1 – Asszociációs játék
- P2 – A magyarázatokról
- P3 – A tárgyak elosztása

Diákmellékletek

- D1 – Hétköznapi tárgyak – 4-6 fős kiscsoportonként 1-1 példány (d2)
- D2 – Szakrális tárgyak – 4-6 fős kiscsoportonként 1-1 példány (d2)
- D3 – Mi mire a való? – csoportonként 1 példány (d2)
- D4 – Mi van a fotókon? – csoportonként 1 példány (d2)